WOENSDAG A°. 1859. N°. 279. 23 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT, Woensdag 23 November.

Gister morgen hebben wij 't berigt der uitwisseling te Zurich van de den 10. Nov. gesloten vredesverdragen reeds medegedeeld. De officiële tijding daarvan, ofschoon lang verwacht, blijft niettemin van belang, omdat de omstandigheden van Midden-Italië steeds van dien aard waren, dat het mogelijk bleef, dat eenige onverwachte moeijelijkheid het werk van den vrede nog ware komen verstoren. Dat gevaar is thans voorbij.

Een ander berigt, dat we gister morgen ontvingen, maar te laat, om het in ons overzigt nog te bespreken, was de mededeeling van de *M. Post*, dat de uitnoodiging tot deelneming van het kongres te Londen nog niet was ontvangen, omdat de Westmagten het eerst over de zaken in Italië meer eens wilden zijn. 't Zal moeijelijk zijn in deze de eensgezindheid reeds bij voorbaat te vestigen, omdat men zegt, dat het Britsche kabinet steeds blijft volhouden, dat Italië geheel vrij over zijn eigen lot moet kunnen beslissen, al moest daarvan ook een vergrooting van Sardinië het gevolg zijn, terwijl Frankrijk niet verder wil gaan, dan vaststellen, dat het herstel der hertogen niet met geweld zal worden doorgezet. Er is tusschen die twee stellingen eene nog al belangrijke klove; zal die zoo ligt aan te vullen zijn? Men zou het niet verwachten mogen; maar in de diplomatie gebeurt zooveel, dat men in gewone omstandigheden onmogelijk zou vinden; de diplomaten willen zich nog niet storen aan de gewone eischen der zedeleer, en bij hen is het beginsel, dat het doel de middelen heiligt veelal nog maar al te gemeenzaam. Intusschen kan men in ieder geval niet aan de spoedige bijeenkomst van het kongres twijfelen; want al ware een vergelijk tusschen de Westmagen nog niet gevonden, de diplomatie zou wel eenig redmiddel weten uit te denken. Buitendien is het de vraag, of *Napoleon* het nog wel zoo zeer kwaad met Italië meent, als hij het nu en dan ter wille van Weenen en Rome doet uitkomen. Dat is zeker, dat hij tusschen het vervullen der wenschen van liberaal Italië en de reaktie zeer weifelt, en dat hij zijne partij nog niet voor goed heeft gekozen. Hij wordt geslingerd en ziet zoowel de gevaren in, wanneer hij met liberaal Italië, als wanneer hij met Rome breekt. — De uitnoodigingsbrieven voor het kongres zijn inmiddels reeds gereed, en zullen door Frankrijk en Oostenrijk afzonderlijk doch gelijktijdig worden verzonden. Volgens *de Nord* zullen op het kongres eerst de vredesverdragen van Zurich meer in 't bijzonder en dan de Italiaansche aangelegenheden in 't algemeen worden behandeld. Door de voorloopige onderhandelingen en de pogingen, om zich bij voorbaat over enkele hoofdpunten te verstaan, hoopt men, dat de diskussien op 't kongres gemakkelijker zullen loopen; in ieder geval verwacht men eene behandeling in ruimer zin dan op het kongres in 1856.

In de verhouding tusschen Frankrijk en Engeland komt eenige verbetering, althans wat de dagbladpers aangaat. De *Times* zegt met groot genoegen te hebben vernomen, dat er van wege den minister van binnenl. zaken *Billault* bevelen zijn gegeven, om de Fransche dagbladen uit te noodigen in hunne taal jegens Engeland wat gematigder te zijn. Zoowel Engeland als Frankrijk, althans wat de regeringskringen betreft, wenscht het behoud der goede betrekkingen, maar bij 't Fransche volk is een krijg met Engeland steeds zóó populair, dat de volksgeest wel eens de regering verder zou kunnen medeslepen, dan deze begeerde te gaan. Uit dat opzigt heeft de *Times* stellig gelijk, als het op de moeijelijkheden van den toestand wees, en op de gevaren, waarop Albion moest toezien; uit dat oogpunt is het ook begrijpelijk, dat Engeland, niettegenstaande de meest welwillende en vriendschappelijke betuigingen van het Fransche hof, zich op zoo geduchte wijze wapent. — Met het oog op die gevaren van 't buitenland, is de zaak van de oneenigheid in het Britsche ministerie niet zoo gewigtig. Als er met Frankrijk werkelijk ernstiger moeijelijkheden mogten ontstaan, zou men van geen partij-twist of partij-belang in Engeland meer vernemen. Voor de kracht van Engeland zou echter thans zeker verschil in het kabinet te betreuren zijn. In Noord Afrika moge Engeland weder te egoïstiesch optreden, — al gelooven we nog niet, wat de *Nord* verhaalt, dat men Engelsche officieren de Marokkaansche stammen in de behandeling van 't geschut zou hebben zien oefenen, — in Italië verdedigt het de regten der volken, en blijft het wenschelijk, dat het voort zal kunnen gaan met ernst er op aan te dringen, dat over de toekomst van Midden-Italië niet worde beslist door twee despotieke magten, als de Fransche en Oostenrijksche, die geen 't minste regt van beschikking over Italië hebben, maar door de bevolking zelve, die hare wenschen en belangen beter zal kennen dan een buitenlandsch Soeverein.

Het vertrek van den heer *Buoncompagni* tot aanvaarding van zijn regentschap is reeds medegedeeld. Van de officiële aanvaarding is echter nog geen berigt. Alleen bevestigt de *Moniteur* heden 't geen door de half-officiële bladen reeds over dit regentschap gezegd was. — *Garibaldi's* manifest zal men hier achter vinden; men zegt, dat hij zich weder aan zijne botanische studiën zal gaan wijden.

Over de zaak van 't eiland San Juan wordt ijverig onderhandeld tusschen den Amerik. gezant *Dallas* en lord *J. Russell*; het moet echter nog al bezwaren opleveren in deze tot een vergelijk te komen.

De sinds gister ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Madrid, Dingsdag. Generaal *Echague* blijft Ceuta versterken. Het geheele eerste legerkorps is ingescheept. Het tweede heeft er mede aangevangen. Het ongunstig weder bemoeijelijkt die operatiën zeer, vooral wat betreft het materieel.

De organisatie der bataillons in de Baskische provinciën wordt ijverig voortgezet.

Kopenhage, Dingsdag. Het ministerie is geheel ontbonden. De heer *Hall*, president van den ministerraad, heeft den koning het gezamenlijk ontslag der ministers aangeboden.

Turijn, Dingsdag. Naar men zegt, zal de markies *de Villamarina*, onze gezant te Parijs, benoemd worden tot goeverneur van Milaan, terwijl de ridder *Desambrois* hem te Parijs zal vervangen.

Bologna, Dingsdag. Het tweede regiment heeft heden den eed van trouw aan den koning afgelegd. Het heeft bij die gelegenheid onder de bijvalsbetuigingen der bevolking een vaandel ontvangen. Men heeft de goede houding dier troepen bewonderd. Zij kunnen in dit opzigt gelijk gesteld worden met die van Sardinië.

Bern, Dingsdag. De uitwisseling der ratifikatien van het vredesverdrag heeft gisteren in het Hotel *Bauer* zonder plegtigheid of formaliteiten plaats gehad.

Karlsruhe, Dingsdag. De groothertog heeft in de rede, waarmede hij heden de zitting van den Landdag opende, van de bondsregtbank gewag gemaakt, en kondigde wijders de indiening van een ontwerp voor een te sluiten konkordaat aan.

Parijs, Dingsdag. Men berigt, dat een vergelijk getroffen is tusschen Frankrijk en Engeland over de voorwaarden van het kongres, en dat de bijeenroeping daarvan binnen eenige dagen zal verschijnen.

Parijs, heden, Woensdag. De *Moniteur* zegt heden het volgende: »De Fransche regering, vreezende dat de delegatie aan *Buoncompagni* zou doen vooruitloopen op de beslissing der kwestiën aan het kongres te onderwepen, had met leedwezen dien maatregel zien nemen. Die indruk is verzwakt door ophelderingen van de zijde van Sardinië, dat verklaart, dat alleen het bewaren der orde het doel der gedane delegatie is, en dat de vereeniging in zijne handen van de magt over geheel Midden-Italië volstrekt niet het karakter van een regentschap zou hebben."

De *Moniteur* bevat een besluit ter verzekering der uitvoering van die bepalingen van het verdrag van Zurich welke de teruggave der Oostenrijksche schepen betreffen, die nog niet zijn prijs verklaard.

— Z. M. heeft benoemd tot regter in de arrond.-regtb. te Alkmaar, mr. *J. van der Feen*, kantonr. te Tholen; pens. verleend aan: *A. L. Deriks* of *Derriks*, ontv. te Eijsden (Maas); *V. A. de Serrière*, wed. van *L. Temminck*, in leven ontv. te Ysselstein, *f* 229; aan mr. *B. Kymmell*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als ontv. te Roden en te Nietap.

Benoemd bij het wapen der inf., bij het 5. reg., tot kapt. 3. kl., den 1. luit. *A. S. F. Kluppell*, van het mstr.-bat.; bij het 3. reg., tot kapt. 3. kl, den 1. luit. *H. J.* baron *Taets van Amerongen*, van het korps, thans bij Z. M. als adj. gedetacheerd.

— H. K. H. Prinses *Marianne* wordt in het begin der volgende maand van HD. buitenlandsche reis op het verblijf Rusthof terugverwacht.

— Het Nederlandsch schroefstoomschip Citadel van Antwerpen, komm. kapt.-luit. t/z. *G. P. J. Mossel*, van het Nieuwe Diep naar Oost-Indië bestemd, dat in Duins met schade was binnengeloopen, zal te Sheerness gerepareerd worden.

*— Uit 's Hage schrijft men ons:

»Volgens hier uit Berlijn ontvangen berigten is de ziekte-toestand (mazelen) waaraan H. K. H. Prinses *Frederik der Nederlanden* lijdende is, op den weg van beterschap. Ten gevolge der zwakte echter van beide Prinsessen zullen zij nog eenen geruimen tijd, welligt den geheelen winter, aldaar verblijven. Prins *Frederik* wordt spoedig alhier verwacht, hoogst deszelfs verblijf hier zal echter maar weinige dagen duren. — Z. K. H. de Prins *van Oranje* is van Berlijn naar Weimar vertrokken; daarna zal Z. K. H. naar Dresden reizen, om het hof van Saksen een bezoek te brengen, en vandaar zich naar Weenen begeven, om den keizer van Oostenrijk te bezoeken. Z. K. H. moet te Berlijn eenen zeer gunstigen indruk hebben achtergelaten."

§— Bij de beantwoording der aanmerkingen in het voorloopig verslag, nopens de wet op de middelen voor 1860, zegt Z. E. de min. van Financien, o. a., dat eene belasting op de goederen in de *doode hand* bij de regering geenszins uit het oog wordt verloren; — dat de opgave der inkomsten dezer goederen is opgemaakt, naar aanleiding der kadastrale leggers in de verschillende gemeenten van het Rijk, maar dat ook de Regering van oordeel is, dat eene nieuwe schatting een hooger belastbaar inkomen der bedoelde goederen zoude opleveren.

Het wetsontwerp, omtrent het evenredig maken der grondbelasting, als behoorende tot het plan eener betere regeling van de Rijks- en de gemeentebelastingen, heeft in het vorig jaar, uithoofde der destijds bestaande omstandigheden, geen gevolg gehad. — De Regering acht het niet raadzaam om dit ontwerp, in de tegenwoordige omstandigheden, weder op te vatten, en gedraagt zich aan hetgeen bij het aanbod der staatsbegrooting voor 1860 is gezegd.

Omtrent de klagten, wegens het opdrijven der personele belasting, verlangt de Regering opgave van *feiten*, ten einde zich deswege te kunnen verantwoorden.

Wat betreft den grondslag voor de heffing van de belasting op het patent, vermeent de Regering, dat daar wel aanmerkingen op kunnen worden gemaakt, en dat de betrekkelijke wetgeving op dat stuk, in hare onderscheidene bestanddeelen, wel voor herziening vatbaar is, maar dat de tegenwoordige oogenblikken daarvoor minder gunstig kunnen worden geacht.

Wat de koloniale bijdragen betreft, zoude de Regering een terugtred op den, bij de begrooting van 1859, op dit punt ingeslagen weg, geenszins wenschelijk achten. Men is beducht, dat uit de bedoelde handelwijze een onweerstaanbare aandrang tot afschaffing van belastingen zou ontstaan; men erkent tevens, dat de hoofdreden van het bezwaar in het wisselvallige dezer baten gelegen is; naar het oordeel des ministers levert een dergelijke erkenning eene voldoende geruststelling op tegen de gerezen bekommering.

— Men schrijft uit 's Hage, dd. 21. Nov. aan de *Amst. Ct.*:

»Het berigt uit Batavia, als zoude de goeverneur-generaal ernstig ongesteld zijn en op zijne terugroeping hebben aangedrongen, moet ook hier ter stede bij partikulieren ontvangen zijn. Zonder over de gegrondheid van hetgeen door dat berigt wordt gemeld eenigen twijfel te willen uitspreken, noch het te bevestigen, meen ik u echter met eenige zekerheid te kunnen melden, dat er *officieel* dienaangaande niets tot hiertoe bij het goevernement ontvangen is."

— De *Tijd* meldt, omtrent het plaatsen der gelden voor de spoorwegen benoodigd, heden het volgende, ter aanvulling van het gister medegedeelde:

Men heeft ons gisteren berigt, dat het geld voor de toegestane spoorlijnen gevonden is. De tijding is niet volkomen juist. Ziehier wat er van is. Van de noorder-spoorwegen wordt verzekerd, dat de benoodigde kapitalen bijkans voorhanden zijn. Maar het is zeker, dat Parijsche bankiershuizen zich belast hebben met de geheele som voor de zuiderlijn benoodigd, en naar men wil weten juist die huizen, welke in naauwe betrekking staan tot het *Crédit Mobilier*. Zoo het laatste waar is, dan ligt daarin reeds een begin van hetgeen wij gevreesd, en waarvoor wij herhaaldelijk gewaarschuwd hebben.

— Naar men verneemt, zijn bij het reg. rijdende artillerie, te Leijden garnizoen houdende, in hunnen rang en anciënneteit overgeplaatst de 2. luits. *A. Kool*, jhr. *A. J. M. de Casembroot*, jhr. *W. C. Godin de Pesters*, *B. Dutry van Haeften* en *J. G.* baron *Taets van Amerongen*, allen van de reg. vesting-artillerie.

— Te Amsterdam is tot predikant bij de Herv. gemeente beroepen Ds. *J. J. L. ten Kate*, pred. te Middelburg, met wien op het drietal stonden *Hooykaas Herderschei* te Nijmegen, en *v. Toorenenbergen* te Purmerend.

*— Door den Algemeenen Kerkeraad der Nederduitsch Hervormde Gemeente te Utrecht is, in hare vergadering van den 22. dezer, het navolgende twaalftal van predikanten gemaakt:

Ds. *de Graaff*, te Apeldoorn; *Taats*, Middelburg; *Chantepie de la Saussaije*, Leijden; *Schijvliet*, Nunspeet; *Verhoef*, Amersfoort; *Riehm*, Vlaardingen; *van Rijn*, Zwolle; *Merens*, Baarn; *Richard*, Zeist; *Ternooij Apel*, Delft; *Posthumus Meijes*, Doesburg; en *Ter Haar*, Nijmegen.

*— Gister is aan onze Hoogeschool bevorderd tot dokter in de verloskunde de heer *H. J. Lambert*, med. doct. te 's Grevelduinkapel.

:— Men verneemt, dat de heer *A. van Lakerveld*, architekt 1ste kl. bij 's lands openbare werken in Indië, met verlof hier te lande, tijdelijk bij de Kon. Akademie te Delft is aangesteld, om onderwijs te geven in de Oostersche bouwkonstruktie en materialen.

*— Er is dezer dagen weder in onzen gemeenteraad sprake geweest van groote openbare werken en met name van eene koornbeurs. Het zal ons benieuwen, wáár men die zal plaatsen, en of het denkbeeld van enkelen, om voor zulk een groot gebouw een plein op te offeren nog bij desbevoegden steun zal vinden. Het zou een opmerkelijk feit zijn, dat, terwijl men *elders* millioenen schats opoffert, om ter bevordering der gezondheid ruime straten en pleinen daar te stellen, men *hier* de ruimte zou gaan wegnemen. Vooral als het geldt groote openbare gebouwen te zetten, mogt men daarbij tevens wel letten op de uitbreiding, die onze stad neemt, en waarin tot dus verre zonder eenig plan wordt gehandeld. Op het voorbeeld van andere, ook Nederlandsche steden, was het een punt, dat de belangstelling van den raad wel verdiende, of men niet naar middelen behoorde uit te zien, om te trachten, bij de uitbreiding der stad naar meer vaste regels te handelen.

Het bestuur van Rouaan zal weder het voorbeeld van Parijs volgen, om de stad te verfraaijen, en de kommunikatie van nauwe straten te verbeteren. Niet minder dan 980 huizen, tot eene waarde van 18 millioen fr., zijn tot dat doel onteigend. De daardoor te verkrijgen ruimte bedraagt 100,000 vierkante ellen; daarvoor zal de helft voor de verbreeding der straten en den aanleg van pleinen gebezigd worden, terwijl de overige 50,000 ellen gronds weder ter bebouwing zullen worden uitgegeven.

— De Haagsche gemeenteraad houdt zich dezer dagen bezig met het vaststellen eener nieuwe policie-verordening. — Er is op nieuw een voorstel van den heer *Soetens* ingekomen tot het leggen van rails naar Scheveningen, om daarop een paardenspoorwegdienst te doen loopen, waartoe rijtuigen voor verschillende klassen zouden loopen. De ondernemer wil de sporen thans midden op den weg leggen, in plaats van aan den kant, waartegen in den raad bezwaren waren gerezen.

— In de maand Oktober jl. bedroeg het vervoer van vracht- en koopmansgoederen langs den Nederl. Rijnspoorweg 3,652,791 Ned. p., en de opbrengst *f* 20,227,43½.

In de maand Oktober des vorigen jaars bedroeg het vervoer 4,352,694 Ned. p., en de opbrengst *f* 15,551,96½.

— Gister werd te 's Hage door den staatsraad mr. *Faber van Riemsdijk*, deken der orde van advokaten, een groot diner gegeven, waaraan de min. van justitie en al de leden van den Hoogen Raad hebben deel genomen.

— Wij vernemen, dat als komponist der symphonische kompositie (Keizer *Karel V*) voor gemengd koor en orchest, aan welke door de maatschappij tot bevordering der toonkunst, ter jongste algemeene vergadering, hoogst eervolle melding is toegekend, zich heeft bekend gemaakt de heer *W. Fr. Thooft* te Rotterdam. *R.*

— Weldra zal voor het Prov. Geregtshof van Noord-Holland teregt staan *Hendrikus Swaans*, oud 42 jaren, geboren te Berger in Noord-Braband, beschuldigd van poging tot moord op *D. W. Waelher* zijne huisvrouw, die hem, om verregaande mishandelingen, had verlaten. De vrouw werkte bij den heer *Bahlman* op den Nieuwen Dijk te Amsterdam, en was op 20 Augustus jl. des avonds ten 9½ ure [illegible] den stoep, voor het huis van genoemden manufakturier, te dweilen, toen zij, in eene bukkende houding, zich op 't onverwachts van achteren voelde aangegrepen, en met het hoofd tusschen de beenen van een manspersoon gedrukt, die, zonder een enkel woord te spreken, haar met een snijdend werktuig, 't welk zij echter niet zag, eene wonde aan den hals toebragt, waarbij zij voelde, dat zij bij herhaling werd gesneden of gestoken. Zij gaf een hevigen gil, waarop de dader haar los liet en vlugte in de rigting van den Dam.

Zij had echter bemerkt dat de misdadiger was haar man!

Deze gearresteerd, verklaarde, dat hij op den bewusten avond alleen ten doel had zijne vrouw te kussen en een briefje te overhandigen, dat hij daarom zijn arm om haar hals had geslagen, maar dit onhandig deed, wijl hij een borrel had gedronken — dat hij, bij deze handeling, eene portemonnaie, waarvan het scharnier gebroken was, in de hand hield en zijne vrouw daarmede onwillekeurig zal hebben gewond.

Tevens geeft hij voor, dat hij zijne vrouw van overspel verdacht hield. Geen reden echter, om, van hem gescheiden, zoo veel moeite te doen, om haar te kussen en ook kwalijk te gelooven, wijl de mishandelde zeer gunstig bekend staat, terwijl de beschuldigde meermalen ter zake van mishandeling en verwonding is veroordeeld.

— De te Leeuwarden ter dood veroordeelde *Y. B. de Graaff* heeft zich tegen het over hem uitgesproken vonnis in kassatie voorzien.

— Men schrijft uit Dinteloord (Prinsland, Noord-brabant) van den 18. dezer, dat er op den vorigen avond een brandbrief was nedergelegd ten huize van mej. de wed. *J. Vermunt* aldaar. In plaats van de geëischte som van *f* 2,000, in klinkende specie, aan de schuur te leggen, werd een geldzak met grind zoo geplaatst, dat bij de minste aanraking van den geldzak eene flesch, aan een koord bevestigd, in de schuur moest omvallen, waar de brigadier en de marechaussée uit Steenbergen zich verborgen hielden. Dit gelukte volkomen en zij kregen den dader, *Christiaan van Bemben*, verwersbaas, in het dorp woonachtig, in handen.

— Te Scheveningen zijn sinds 26 Okt. 14 haringschuiten aangezet, die, zegt de *N. R. Ct.* 4,809,000 stuks steurharing en 202 ton pekelharing hebben aangebragt.

— Als een bewijs hoe nuttig het is dat de marktegronden worden verdeeld of verkocht, dient, dat voor omstreeks 40 jaren, bij eene destijds gehouden veiling, eenige scharen (aandeelen) in de Rozegaardemarkte niet meer dan *f* 25 konden opbrengen. De verkoopprijs dezer markte zal naar alle waarschijnlijkheid zoo hoog loopen, dat men thans voor een aandeel *f* 3000 kan bekomen.

— Volgens berigt van St. Petersburg, van den 16. dezer, was de scheepvaart aldaar door ijsgang gestremd.

— De ijsklub te Leeuwarden, die *f* 1381.50⁵ in kas heeft, zoodat er dit jaar geen kontributie zal geïnd worden, denkt dezen winter twee hardrijderijen op schaatsen, een voor mannen en een voor mannen en vrouwen, en een hardrijderij met paard en slede te houden.

— Men zal zich herinneren, dat er voor eenigen tijd melding is gemaakt van een door Dr. Lamare, te Parijs, aan de akademie van geneeskunde aangeboden nieuwe zelfstandigheid (*Helicine*), die volgens dien geachten geneesheer, een zeker medikament tegen borstziekten en inzonderheid tegen longtering zou zijn. Thans deelen de Fransche bladen mede, dat de genoemde akademie, een in ieder opzigt gunstig oordeel over dit geneesmiddel heeft uitgesproken, en dat de daarmede gedane proefnemingen met den gelukkigsten uitslag zijn bekroond geworden.

— De beroemde reizigster mevr. *Storm*, die zich ook als auteur een niet minder erkenden naam verwierf, heeft zich ten taak gesteld, om den Amerikanen een beter denkbeeld van onze natie in te boezemen, dan zij tot nog toe toonden te bezitten. Zij kan daartoe niet wachten, op de voltooijing van haar geschrift, dat in verscheidene boekdeelen de wederzijdsche betrekkingen van Nederland en de Ver. St. zal doen uitkomen; maar ongeduldig, om de dwaze begrippen der Amerikanen ten opzigte van ons land en zijne bewoners, te wijzigen, handhaafde zij reeds in verschillende dagbladartikelen en losse geschriften, de oudheid, den roem der Holl. natie; bewees zij, dat ons vaderland met regt trotsch mag zijn op den naam van vele beroemde en geleerde mannen; betoogde zij met kracht, dat de Hollander *Laurens Koster*, de uitvinder is der boekdrukkunst; liet zij den Amerikanen gevoelen, dat Nederland wel degelijk de eer waardig is, om door den geschiedkundige *Motley* te worden beschreven; en niet tevreden met zóó véélzijdig de waarde van land en volk te hebben ontwikkeld, komt der weduwe van den geachten Prot. leeraar der Utrechtsche gemeente de eer toe, dat zij de beschuldiging heeft wederlegd, die uit Schotland tot Amerika was doorgedrongen, en de onregtzinnigheid der Holl. Protest. leeraren gold.

— Omtrent de Stad New-York, de monster-luchtballon, waarmede *Lowe* de reis naar Europa wil doen, deelt men o. a. nog mede, dat die met al zijn toestel 3½ ton zwaar is. Het touwwerk met den ijzeren hoep weegt alleen 325 pond, en de vernis voor de zijde bestemd bijna 1500 p. Aan de ballon hangt een soort van zijden ka[mer] van sterk ijzerdraad voorzien, met glazen ru[iten]; de kamer is 20 voet in omtrek, door een luik [kan] men een ladder laten vallen, waardoor men in [het] vaartuig komt, dat 30 voet lang, 7 breed en 4 [diep] is; het vaartuig is een metalen reddingstoestel voorzien; *Francis*, geheel van masten en zeilen voorzien; [het] vaartuig heeft eene stoommachine en 2 raderen [aan] den voor- en achtersteven, om den toestel te [doen] rijzen en dalen, te beletten, dat de ballon niet om zelf draaije, en ze des noods ook voor een [even]tuele vaart te kunnen gebruiken. De luchtrei[ziger] neemt met zijne 7 reisgenooten, waarbij 2 ge[...] den, 4 observatoren van weêrkunde, en 1 [ge]schiedschrijver, voor 6 maanden leeftogt mede, daarbij een aantal instrumenten, tot het doen [van] allerlei waarnemingen, die ook, zoo noodig, [als] ballast kunnen dienen. In twee koperen vaten [heeft] hij zaamgeperst gas bij zich, om de ballon [zonder] een perspomp meer te kunnen vullen. In de [bal]lon gaat voor *f* 4500 gas; de heer *Lowe* denkt echter slechts voor *f* 2500,— gas in te doen. Voor der reizigers is een caoutchoucgewaad voorhanden, om tegen de koude te dienen, of hem, die [het] aan heeft in 't water drijvende te houden.

Texel, 19 Nov. Binnengekomen; Straat Ba[...] kapt. *Scholl qq.*, van Batavia.

Texel 21 Nov. Binnengekomen: Corne[lia] Henriette, kapt. *v. d. Mey*, van Batavia.

Brouwershaven 22 Nov. Binnengekomen: S[u]sanna, kapt. *Vonck*, van Batavia.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 22 *Nov*, 1,20 El.; + AP. 8.15. Gev. 5[...]

De Rijnhoogte te Keulen den 22. Nov. 6 [...] 7 duim; 6 voet 6½ duim Rijnl.

Genoodzaakt zijnde heden het vervolg der [zitting] van de Staten van den 8. Nov. bij ons blad te voegen, kunnen wij eerst morgen opnemen de redevoeringen der heeren *Kien* en *v. Voorthuysen*, nader door hen in de zittingen van den 16. en [...] Nov. over de spoorwegzaak gehouden, en die [de] lezing zeer verdienen, ook zelfs na de ongelukkige beslissing in de Tweede Kamer gevallen.

KONSTANTINOPEL, 4 November.

In den gisteren gehouden ministerraad heeft [men] zich met de hervormings- en bezuinigingskwestie ernstig bezig gehouden.

PETERSBURG, 13 November.

Daniel Beg, de vroegere sultan van Jelissui, zich eenige weken vroeger dan *Schamyl* vrijwillig aan de Russen heeft overgegeven, is geamnestieerd en zal een jaargeld van 4000 zilverroebels krijgen. Ook schijnt hij verlof te hebben, om in den Kaukasus te blijven. Hij was vroeger generaal in Russischen dienst, doch verliet in 1839 of 1840 plotseling [die] en verwekte in zijn land een opstand, wier demping hem noodzaakte te vlugten, waarop hij bij *Schamyl* kwam en diens ijverige krijgsmakker werd.

STOCKHOLM, 12 November.

In de Burgerstenden had den 9. eene voorloopige beraadslaging plaats over het voorstel tot afschaffing der stok- en touwslagenstraf. Dit voorstel ontmoette den grootsten bijval, en ware zeker dadelijk onder akklamatie tot besluit verheven, had men niet aan herinnerd dat dit tegen de orde was. Alle leden verklaarden echter in hunne redevoeringen zich voor het voorstel, dat daarop aan de wetskommissie verzonden werd.

MADRID, 15 November.

De Baskische provincie Guipuzcoa, brengt 3000 man onder de wapenen en geeft 4,000,000 realen aan de schatkist voor den oorlog.

NAPELS, 15 November.

De direkteur van policie, *Ajossu*, neemt uitermate tende policiemaatregelen.

De koning zal, naar van goederhand verzekerd wordt, zijne troepen uit de Abruzzen terugtrekken.

TURIJN, 18 November.

De proklamatie van *Garibaldi* luidt als volgt:

»Aan de Italianen!

»Daar de vrijheid van handelen, overeenstemmende met mijn rang in het leger van Midden-Italië, steeds door listen en ijdele voorwendsels aan banden gelegd wordt, — eene vrijheid, waarvan ik mij steeds bediend heb ter bereiking van het doel, waarnaar elk goed Italiaan streven moet, verwijder ik mij uit de dienst.

»Zoodra *Victor Emmanuel* weder zijne soldaten ten strijde zal roepen, ter redding van het vaderland, zal ik wel weer een wapen en een post vinden, om nevens mijn dappere wapenbroeders te kunnen staan.

»De ellendige en arglistige politiek die voor het oogenblik de verheven loop onzer zaken belemmert, moet ons meer dan ooit de overtuiging schenken, dat wij ons scharen om den dapperen en loyalen soldaat der onafhankelijkheid, die niet in staat is, het verheven en edelmoedig voorbeeld te verloochenen, dat hij eens heeft opgevat; meer dan ooit moeten wij het goud en het staal gereed houden, om iedereen goed te ontvangen, die mogt beproeven ons weder in onze vroegere ellende te storten."

Men zegt, dat generaal *Garibaldi* zijne studiën in de botanie weder heeft hervat; daar hij de man niet is, om iets, wat hij eenmaal is begonnen, spoedig weder op zijde te stellen, meent men hieruit te mogen opmaken, dat hij alle denkbeeld, om spoedig weder voor de zaak van Midden-Italie op te treden, heeft laten varen.

De *Opinione* deelt een dagorder van generaal *Fanti* aan het leger van Centraal-Italie mede, waarin de veldheer zijne troepen tot kalmte en standvastigheid aanmaant. Gemeld leger is thans gebragt op 46,000 man, waarvan 22,000 door Toskane, 12,000 door Romagna en 12,000 door Parma en Modena zijn geleverd.

De Toskaansche regering heeft aan de Europesche mogendheden op nieuw een memorandum gezonden. Daarin wordt ten slotte te verstaan gegeven, dat, zoo de besluiten van het kongres tegen den wensch van de Toskaansche bevolking mogten uitvallen, deze in de droevige noodzakelijkheid zou verkeeren in die besluiten niet te berusten en, zoo ze mogt worden aangevallen, geweld met geweld te keeren, al wist zij ook vooruit, dat zij voor de overmagt zou moeten bukken.

Het officiële dagblad van Modena behelst eene sommatie aan *Frans* van Oostenrijk-Este, om binnen dertig dagen het wetboek en de medailles terug te geven, uit de bibliotheek van het museum te Modena weggenomen, en in de schatkist de 600000 frs. te storten, door hem in Junij meegenomen.

De heer *Mortara*, die zich in Piemont zal vestigen, is hier aangekomen, om pogingen in het werk te stellen, opdat zijn zoon in een klooster te Turijn geplaatst worde.

WEENEN, 20 November.

Uit eene goede bron verneemt men, over de vermindering van het leger, dat de kompagniën van alle infanterie-regementen, en van de jager-bataljons die noch tot de 2e armee, noch tot de bezettingstroepen in Duitschland behooren, van 100 man op 80 worden gebragt.

Bij het wapen der kavalerie is met de vermindering reeds een aanvang gemaakt. De keizer heeft bevolen, dat daartoe ook bij de andere wapenen zou overgegaan worden. Het eenige middel is het wel niet, maar toch kan die maatregel bijdragen om de verwarde financiën van het rijk eenigzins te verbeteren. Als men nu nog maar tot eene behoorlijke administratie der geldmiddelen overging, dan zou men de toekomst met meer gerustheid te gemoet kunnen gaan.

Naar men verneemt, is door de regering eene cirkulaire aan hare vertegenwoordigers in het buitenland gezonden, betrekking hebbende op de kongreskwestie, en waarin, met het oog op de cirkulaire van graaf *Walewski*, van deze in vele opzigten verschillende gezigtspunten ontwikkeld worden.

Men twijfelt geen oogenblik meer, of Rusland wil de verdragen van 1856 op het kongres ter sprake brengen. Men houdt het voor niet onwaarschijnlijk, dat door deze kwestie den weg gebaand kan worden tot eene toenadering tusschen Oostenrijk en Engeland, daar gebleken is, dat tusschen Rusland en Oostenrijk geene verstandhouding bereikt kan worden. De redenen dezer teleurstelling worden verschillend opgegeven. Zoo zegt men, dat Oostenrijk plan had Rusland in deze koncessiën te doen, wier aanbod echter te Petersburg niet goed ontvangen is, zoodat het herstel der vriendschappelijke betrekkingen tusschen beide staten onwaarschijnlijker zou zijn dan ooit. Van een anderen kant meldt men echter, dat Rusland het initiatief genomen en van Oostenrijk koncessiën verlangd heeft, die echter niet werden toegestaan. Wat van dit alles zij, zeker is het, dat men het niet eens geworden is, en Oostenrijk tegen de herziening van het verdrag van 1856 zal stemmen. De Engelsche gezant moet gisteren over deze aangelegenheid eene langdurige konferentie met den minister van buitenlandsche zaken hebben gehad.

Volgens een Duitsch blad, uit Bucharest, zijn de bepalingen der konstitutie voor Moldo-Wallachije de volgende: De eerste pligt des prinsen zal steeds zijn de bevestiging en volmaking der vereeniging van beide provinciën. Alle Romanen zijn voor de wet gelijk. De privilegiën zijn afgeschaft. Alle Christelijke gezindten kunnen vrijelijk hare godsdienst uitoefenen. Alleen Christenen kunnen ten volle genaturaliseerd worden. De verbeurdverklaring is afgeschaft. De nationale Grieksche kerk erkent geen ander hoofd dan de Romaansche synode. De pers is vrij. De censuur zal onder geenerlei voorwendsel kunnen worden ingevoerd.

BERLIJN, 21 November.

Op de konferentie der kleinere Duitsche Staten te Wurzburg zal ook de Keurhessische kwestie ter sprake komen.

Omtrent *Schillers* stoffelijke overblijfselen meldt een Duitsch blad het volgende; Zonder eenige plegtigheid werd *Schiller's* lijk in den nacht tusschen 11. en 12. Mei 1805 in een grafkelder te Weimar bijgezet, nadat een jeugdig beeldhouwer een masker er van had afgegoten. Een en twintig jaren later wilde *Lodewijk van Beijeren* des dichters graf zien, doch men wist het niet te vinden, daar een aantal kisten gestapeld was op die waarin *Schillers* lijk geweest was en die nu met vele anderen geheel vergaan was. De burgemeester echter die hem had helpen ten grave dragen, nam uit den kelder een aantal schedels mede, waarvan bij vergelijking met het masker als anderszins, een voor dien van *Schiller* herkend werd, ook op getuigenis van een der bedienden, die hem aan een bijzonderen tand herkende. De schedel werd nu in de bibliotheek ten toon gesteld en men hield allerlei redevoeringen over *Schiller's* roem en verdienste. *Göthe* kwam kort daarna op het denkbeeld dat men ook de overige overblijfselen moest bijeenzoeken, hetgeen professor *Schröter* op zich nam en volbragt, zoodat de vermaardste ontleedkundigen erkenden dat het skelet geheel in elkander paste. Slechts een gewrichtswerveltje ontbrak. In 1857 werd het geheele stoffelijk overschot in een kostbaren kist in den vorstelijken grafkelder naast dat van *Göthe* bijgezet.

FRANKFORT, 20 November.

Het voorstel, door Baden bij de bondsvergadering ingediend, tot oprigting eener bondsregtbank, geeft de zamenstelling van dat ligchaam als volgt aan: De bondsregtbank bestaat uit een president, vier gewone en vier buitengewone assessoren. De president en de vier gewone assessoren moeten ter plaatse wonen, waar de bondsregtbank haar zetel heeft, en behandelen de aan dat kollegie opgedragen zaken in eene vergadering van minstens drie regters. Alleen waar het het doen van eene eindbeslissing geldt, of waar het reglement van orde dit bij uitzondering voorschrijft, zullen de buitengewone assessoren worden opgeroepen, en zal de regtbank alsdan in eene vergadering van minstens zeven regters beslissen. De leden dier regtbank worden door de zeventien stemmen ter bondsvergadering gekozen.

DRESDEN, 21 November.

Het *Journ. de Dresde* bevestigt, dat overmorgen te Wurzburg eene konferentie der kleinere Duitsche staten gehouden zal worden.

Oostenrijk en Pruissen hebben er officieel berigt van gekregen.

LONDEN, 21 November.

Volgens tijdingen uit Calcutta tot 22 Okt. hebben 50 man per 1000 der Europesche soldaten weder dienst genomen voor de Chineesche expeditie.

De regering laat thans voor het transport van troepen over de Indische rivieren een stoomschip bouwen, dat de grootste rivierstoomer der wereld wordt. Zijne uiterste lengte bedraagt 375, zijne breedte 46 voet, de machine is van 200 paardenkracht, waardoor het vaartuig eene snelheid van 14 mijlen per uur zal bekomen. Aan boord bevinden zich slaapplaatsen voor 800 man, welke volgens de nieuwe verbeteringen gelucht worden, voorts twee hospitaalkamers, en op het dek twee tenten, elk voor 100 man, zoo als men die op alle Amerikaansche rivierstoomers vindt. Geheel bevracht zal deze transportstoomer slechts twee voet diepgang hebben. Hij zal binnen eene maand voltooid zijn en dan naar den Theems gebragt worden, om er eenige proefreizen mede te doen.

De *Times* is zeer tevreden, dat zijne verklaringen, eenige dagen geleden over de vijandige taal der Fransche pers gedaan, een bevel hebben uitgelokt aan de prefekten, om hunne aandacht op dit punt te vestigen. Het blad tracht daarna Engeland vrij te pleiten van alle vijandige voornemens tegen Frankrijk, en zegt, dat de politiek van het Britsche volk geheel vredelievend is, en het *Napoleons* troon niet ten voordeele der vroegere dinastiën verlangt omver te werpen. Engeland, zegt het blad verder, tracht ook niet uitsluitende regten te land of ter zee te bezitten. Het wijst echter op de lastige noodzakelijkheid van buitengewone wapeningen, die 10 millioen kosten, en zegt, dat het veel liever de invoerregten op Fransche produkten met die som zou verminderd zien, en Groot Brittannie gewis elk uit te voeren stelsel van wederzijdsche ontwapening zou aannemen.

De volgende anekdote, voor welke kan worden ingestaan, — zoo verhaalt het *Court Journal*, — kan bewijzen hoe de laatste onderhandelingen over Italië gevoerd worden. Toen het bekende *Moniteur*-artikel van 8 Sept. verscheen, bevond zich juist een van de Fransche generaals, die het bevel voerde over het bezettings-leger, aan tafel bij koning *Victor Emmanuel*. »Hoe vat gij dit artikel op?" vroeg de koning den generaal. Deze antwoordde, eenigzins verlegen, dat hij de zaak niet helder genoeg inzag, dat de keizer eene bijzondere staatkunde op het oog had, enz. Hierop antwoordde de koning glimlachend: »Maar gelooft gij, dat gij ter wille dier staatkunde Italië zijt binnengerukt?" — »Zeker niet," was het antwoord. De koning haalde hierop eene telegrafische dépêche uit den zak. »Deze dépêche, zeide hij, heb ik zoo even uit Parijs ontvangen; zij luidt: »Bekommer u niet over het »*Moniteur*-artikel, *passez-outre*."

— 22 *Nov.* Gec. $96\frac{3}{8}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pCt. —, 3 pCt. —; Venez. 5 pCt. $28\frac{1}{2}$, $2\frac{1}{4}$ pCt. $14\frac{1}{2}$; Port. 5 pCt. —; Sp. 3 pCt. 45, $1\frac{1}{2}$ pCt. $33\frac{3}{8}$; Rusl. $4\frac{1}{2}$ pCt. —, 5 pCt. —; Sard. —.

PARIJS, 21 November.

De *Patrie* berigt, dat de notas van uitnoodiging, tot bijwoning van het kongres, verzonden zijn. Lord *Cowley* is naar Londen vertrokken, om zijne instruktiën voor het kongres te halen. De markies *Antonini* is met hetzelfde doel naar Napels vertrokken. Kardinaal *Antonelli* zal het hof van Rome vertegenwoordigen.

Elf mogendheden zullen aan het kongres deelnemen.

Baron *Rothschild* bezit op het oogenblik hier ter stede alleen in de rue Lafitte elf huizen, eene huur opbrengende van 1 millioen frs.

Het budget der hoofdstad en van het Seine-departement zal voor 1860 100 millioen frs. bedragen.

De regering heeft in Engeland twee transportstoomschepen van 2500 ton voor 1,200,000 frs. per stuk laten aankoopen, om 20 voor de rivieren bestemde kanonneerbooten naar China te vervoeren.

Een artikel van den heer *Granier de Cassagnac* in den *Pays* trekt de aandacht. Het is getiteld: *Italië en het kongres*, en strekt in de eerste plaats ten betooge, dat het doel der Fransche tusschenkomst in Italië volkomen is bereikt. »Dat doel was," zoo laat genoemde schrijver zich uit, »groot, edel, verheven. De keizer nam zich voor, de algemeene orde te bevestigen door Italië van vreemden druk te bevrijden, door het te helpen zich een politieke persoonlijkheid te geven en in den rij der staten eene plaats in te nemen. Er was reeds een koningrijk Sardinië, een koningrijk der Beide Siciliën, er was een Kerkelijke staat, er waren Hertogdommen Toskane, Parma en Modena, maar er was niet een Italië zoo als er een Duitschland bestaat, een Italië, dat zijne bondsvergadering, zijne grenzen, zijn leger, zijne vestingen, zijn openbaar regt bezit. Dat vrije, onafhankelijke, eensgezinde, sterke, bevredigde Italië, dat Italië, levende van zijn genie, van zijne neigingen, zijn eigen leven leidende, wilde keizer *Napoleon* konstitueren, en zulk een uitslag was wel — maar ook alleen — de Fransche tusschenkomst, met hare opofferingen en gevaren, waard." In de tweede plaats tracht de excentrieke publicist te bewijzen, dat er vóór den oorlog in Europa geen ernstig vriend van Italië zou geweest zijn, die niet met erkentelijkheid de helft der voor dat land te Villafranca verkregen voordeelen had aangenomen, en dat er voorzeker weinig staatsmannen te vinden zullen zijn, die aan de mogelijkheid geloofd hadden van de koncessiën, door den keizer van Oostenrijk aan de algemeene orde en aan Italië gedaan. *Granier de Cassagnac* moet het uit dien hoofde betreuren, »dat Italië, kwalijk geraden, verblind, het offer van dwaze utopiën en nuttelooze illusiën, verwonderlijke resultaten op nieuw op het spel zet, die nog geen jaar geleden als zeer onzeker, zoo niet geheel onmogelijk werden beschouwd." De plannen, die men in Midden-Italië tracht te verwezenlijken, wil hij in het geheel niet bespreken, want »droombeelden worden niet in overweging genomen." Alles, zegt hij, zal afhangen van het besluit, door het kongres te nemen.

Een tot 40jarigen dwangarbeid veroordeeld misdadiger, die reeds uit drie gevangenissen was ontvlugt, heeft zich nu ook uit die van Orleans weten weg te pakken, waar hij in eene cel voor ter dood veroordeelden opgesloten was en met de meeste voorzorgen bewaakt werd. Hij heeft daartoe eerst een dik eikenhouten beschot en daarna een muur moeten doorbreken, hetgeen hij in eene maand verrigtte. Daarna is hij gedurende den nacht, de grootste hinderpalen te boven komende en zonder dat iemand er iets van gewaar werd, ontvlugt. Hij is nog niet weêrgevonden.

— 22 *Nov.* Rente op tijd 3 pCt. $70.02\frac{1}{2}$; Fr.-Oost Spw. 551.25; Sp. $1\frac{1}{2}$ pCt. —, 3 pCt. $43\frac{3}{4}$

MARSEILLE, 21 November.

Generaal *de Martimprey* wordt, op weg naar Parijs, hier verwacht.

De laatste proklamatie uit Ouchda van den 10 zegt, dat die stad genoodzaakt is geweest voor geld regtmatige straffen af te koopen, en dat de kaïd gevangen genomen en naar Tanger gebragt is.

De schatkist en al wat aan de Marokkaansche regering behoort, met welke Frankrijk in vrede verkeert, is geëerbiedigd.

Het observatiekorps van generaal *de Ligny* zal op de grenzen blijven.

De proklamatie meldt nog, dat de ziekte het leger met $\frac{1}{5}$ heeft verminderd, maar dat de zedelijke kracht der soldaten verwonderlijk goed en de krijgstucht uitmuntend is.

De generaal belooft ten slotte van alle diensten verslag te doen en den minister te zullen verzoeken, de verdiende belooningen te vragen.

BRUSSEL, 22 November.

Ter eere van den graaf *van Parijs* is hier een groote hofjagtpartij gegeven; de graaf is zijne 83 jarige grootmoeder, de groothertogin *Augusta* komen bezoeken. Met den hertog *van Chartres* gaat de graaf eene reis door Egypte doen.

Don *Carlos*, die hier enkele dagen vertoefd heeft, is naar Duitschland en Italië vertrokken.

De feestelijkheden, ter gelegenheid van den 25 jarigen gedenkdag der stichting onzer vrije Akademie, heeft zich door groote hartelijkheid gekenmerkt. Men huldigt den ijver door mannen als *Verhaegen*, *de Brouckère* enz. voor den bloei der akademie betoond, een ijver, die algemeen wordt op prijs gesteld, en naar 't bleek bij de feestelijke zitting op het stadhuis, niet het minst door de studerende jongelingschap.

ADVERTENTIEN.

*** Heden overleed tot diepe droefheid van mij en mijne twee kinderen, in den ouderdom van ruim 41 jaar mijn hartelijk geliefde echtgenoot de Heer C. A. BOLL VAN BUUREN, in leven Architect der Stad Utrecht, Lid van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs.

Utrecht 19 Novmber 1859. M. DE GROOT, Wed. C. A. BOLL VAN BUUREN.

*** De ondergeteekende brengt, ook uit naam van de herstelde en zijne betrekkingen, hartelijken dank toe aan allen, die hem in de vele dagen van droefheid en spanning hunne deelneming hebben betoond. A. J. NYLAND.

CASINO.

*** Vergadering der H. H. Leden op Zaturdag den 26. November 1859, des nm. ten drie ure, in de Zaal nevens den Schouwburg.

Verkiezing van Commissarissen.
Ballotage van nieuwe Leden.

Heeren, die verlangen mogten Lid te worden, gelieven zich daartoe schriftelijk bij den ondergeteekende aan te melden.

P. C. N. VAN DE POLL,
Secretaris.

OPROEPING VAN SCHULDEISCHERS.

*** De Schuldeischers in het faillissement van WILLEM ICKLER, winkelier, wonende te Utrecht (de bevoorregte, pand of hypotheek hebbende daaronder begrepen) worden opgeroepen, om in persoon, of bij gemagtigde van geregistreerde volmagt voorzien, te verschijnen tot de verificatie hunner vorderingen, op de bijeenkomst welke zal gehouden worden op *Dingsdag den zesden December* 1859, *des voormiddags ten* 10 *ure*, in een der vertrekken van het lokaal, alwaar de Arrondissements Regtbank te Utrecht zitting houdt.

De Curators in het faillissement,
N. H. VAN NES VAN MEERKERK.
J. V. WALRÉ.

St. Nicolaas Geschenken.

*** Voor de aanstaande Feesten zijn bij den ondergeteekende een menigte artikelen voorhanden, vooral in de **Prenteboekjes** van af 5 ct. tot in de Beste met Prachtband, zoowel Fransch als Holl. **Prenten, Gezelschapspellen,** en veel artikelen meer. Een uitgebreide lijst is gratis te bekomen. *Wat men aan Huis verlangt* ter bezigtiging, gelieve men aan te vragen.

J. MADO, aan de Jansbrug No. 59.

Gedurende de Wintermaanden is bij T. JANSSEN, in de Predikheerenstraat, te bekomen: **HAM** 34 en 37 Ct., **SPEK** 35 Ct., **METWORST** 35 Ct., **REUSEL** 35 Ct. en **KORT SPEK** 17 Cent de 5 Ons.

Ouders en Voogden

*** die hunne KINDEREN of PUPILLEN een nuttig ambacht willen laten leeren, dat Winter en Zomer door geregeld brood geeft, vervoegen zich aan het Bureau dezer Courant, Korte Nieuwstraat.

*** Aan het geven van **privaat-onderwijs** in de *Oude Talen* en aanverwante wetenschappen, of in de *Theologie*, wenscht een THEOL. DOCTOR dagelijks eenige uren te wijden. Brieven franco onder N°. 166 bij den Boekhandelaar DANNENFELSER. Utrecht.

OESTER BERIGT.

*** Heden ontvangen een extra partij buitengewoon groote versche ZEEUWSCHE, TEXELSCHE en ENGELSCHE OESTERS, fijne ENGELSCHE BIEREN enz.

Vischmarkt, het 2de Huis van de Servetsteeg, N°. 128. H. J. REINKE, vroeger *H. Koenders.*

*** **R. WEEMHOFF** vertrekt op *Middelburg* en *Zeeland*, Zaturdag van de Kade bij de Weerd Barrière.

J. VAN OUWERKERKEN vertrekt op *'s Bosch* van dezelfde Kade.

*** DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY, een overheerlijk middel voor *open beenen.* P..... M..., te Alblasserdam, had voor zes jaren het ongeluk een been te breken, hetzelve werd niet goed gezet en niet goed behandeld, waardoor eene open wond ontstond, en in weerwil van eene langdurige genees- en heelkundige behandeling, kon hij niet herstellen, en men vreesde dat hij levenslang zoude kreupel blijven. Vier maanden geleden begon hij de zalf en pillen van *Holloway* te gebruiken welke spoedig zijnen toestand verbeterden en ruim twee maanden later, was hij, tot verbazing van een ieder hersteld.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,95.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244. en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY'setablissement.

DE NIEUWE UTRECHTSCHE ALMANAK

voor het Schrikkeljaar 1860

ziet het licht bij L. E. BOSCH & ZOON (Korte Nieuwstraat).

*** Mogten de Uitgevers zich voorleden jaar in een bijzonder groot debiet van dezen Almanak vooral in de stad, verheugen, de portretten van **Zeven Beroemde Mannen** die Utrecht in vroegere jaren opleverde, met keurige bijschriften, zullen zeker dit jaar het debiet allezins verhoogen. Deze portretten, door den graveur VAN ARUM op hout gebragt, stellen voor: **Hiëronymus van Alphen, Paus Adriaan VI., Hendrik de Keyser, Willem Jozef Baron van Gend, Abraham Bloemaart, Pieter Bor Christiaansz.** en **Godard Reede Graaf van Athlone.**

Behalve dezen bevat de Almanak eene allerjuiste opgave van alle belangrijke markten in Nederland, en inzonderheid de Utrechtsche, vrolijke en nuttige lektuur en verzen, eene reeks geheel nieuwe en gemakkelijke raadsels, en verder alles, wat er in te huis behoort.

Deze Almanak is in **vier soorten** alom te bekomen bij den Boekhandel, van **15 ct.**, **12½ ct., 10 ct.** en **7½ ct,**

*** De ERVEN C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, te *Groningen*, geven uit:

DE HUISVRIEND;

GEMENGDE LECTUUR

VOOR

BURGERS IN STAD EN LAND,

VERZAMELD DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR.

Dit reeds gedurende zeventien jaren gunstig bekende Tijdschrift wordt uitgegeven in maandelijksche Afleveringen, elk van 2 à 3 vellen druks in dubbele kolommen imperiaal 8vo, zoodat er jaarlijks **26** vellen verschijnen, die te zamen een lijvig boekdeel uitmaken en door den duidelijken, maar compressen druk den inhoud bevatten van 104 vellen gewoon groot octavo.

De rijke inhoud is verdeeld in schetsen, verhalen, volksoverleveringen, enz., in bijdragen tot natuur-, landen- volkenkennis, in stukjes ons maatschappelijk, burgerlijk en huiselijk leven betreffende, in kleine stukjes van gemengden inhoud, in gedichten en rijmen. Een beoordeelaar zegt van de Huisvriend: „wie eene onderhoudende, afwisselende, nuttige en aangename lectuur verlangt, in een goeden geest geschreven, nu eens ernstig, dan vrolijk, doorgaans in behagelijken stijl, die schaffe zich den Huisvriend aan."

De prijs van den Huisvriend is voor iederen jaargang *f* **3—00.**

Men teekent in bij alle Boekhandelaren in dit rijk, bij wie enkele afleveringen ter inzage te bekomen zijn.

Inhoud van de 11de Aflevering van den loopenden jaargang. *Meisjesbrieven*; OTTILLIE WILDERMUTH *nageschreven door* J. J. A. G. — *Een goed huismiddel.* — *Voorheen en thans.* — *De Westmans-eilanden; naar* Dr. G. HARTWIG. — *Geweten.* — *De meisjes-verkoop.* — *Een woord van* LESSING. — *Volksverhalen uit Bretagne; naar* CLAIRE VON GLÜMER: IV BERTRAND DU GUESCLINS *wonderlijke vrijerij en huwelijk.* — *In 't gebergte.* — *Post hoc — ergo propter hoc; of omdat het daarna gebeurt, geschiedt het ook daarom.* — *Overdragtelijk.* — *Stonden des heils.* — *Opmerkingen van een oud man.*

*** **WACHIA, TAYKONG en AMIR** of *het Nederlandsch Indisch leger in 1850*, door W. A VAN REES, *Ridder 4e Kl. Orde van den Witten Valk, Gep: Kap: v. h. leger in Ned. Ind.*, met vier Terrein-Kaarten. Prijs *f* **3.50.**

Dit werk bevat eene hoogst naauwkeurige en kritische beschrijving van de Krijgsverrigtingen van het Indisch Leger te ***Bantam, Borneo*** en ***Banka*** in het jaar 1850, en zal een nieuw licht verspreiden over tot nu toe weinig of zeer onvolledig bekende feiten. Voorzien van Geschied- en Staatkundige aanteekeningen en verrijkt met ethnographische bijdragen, biedt het eene onderhoudende en leerzame lectuur aan al zulke officieren, die door grondige beoefening der Indische Krijgsgeschiedenis zich in het vak der Krijgskunde wenschen te bekwamen.

Uitgave van H. NIJGH.

Van Koetsveld's

KINDER-BIBLIOTHEEK,

uitgegeven bij S. E. VAN NOOTEN te *Schoonhoven*, en alom te bekomen, bestaat uit:

I VERSPREIDE KINDERVERHALEN.
II NIEUWE KINDERVERHALEN.
III DE PORTEFEUILLE VAN GROOTVADER SPRANKHOF.
IV SPROOKJES IN DEN TRANT VAN ANDERSEN.
V. KINDERPREKEN UIT HET OUDE TESTAMENT.
VI KINDERPREKEN UIT HET NIEUWE TESTAMENT.

Deze werkjes zijn alle met fraaije platen versierd en gebonden in linnen banden met stempels. Prijs van elk boekje *f* 1,50.

De voortreffelijkheid van den inhoud, en de echte kindertoon dien de Schrijver met zeldzaam talent heeft weten te treffen, mogten tot onverdeelde loffelijke beoordeeling in Tijdschriften en Dagbladen aanleiding geven. Zoo binnen- als buitenlands mogen zij eeu voortdurend gunstig onthaal genieten.

Bij genoemden Uitgever is tevens verkrijgbaar: een VIJFDE, *verbeterde* druk van de

GEDICHTJES voor KINDEREN

DOOR

FRANCIJNTJE DE BOER.

met 4 staalplaten, in rood bandje. Prijs *f* 1,30.

Deze kinderversjes, zoo gemakkelijk van buiten te leeren, en uitmuntende door vromen zin en kinderlijke naïviteit, genoten de eer eener fransche vertaling. — Aan de uitvoering zijn geene kosten gespaard.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Neder. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Nov.	Uren	Wind- rigt.	kr.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	*Opmerkingen.*
			Nq.						
22	2	z.	0.5	762.56	42.8	0.0	0.81	0.	Bijna helder.
	10	z.	0.0	64.11	32.4	— 6.7	1.00	0.	Helder.
23	8	z.	0.0	65.11	29.8	— 8.5	0.98	0.	Bijna helder.

MARKTBERIGTEN.

SCHIEDAM, 22 November.

Granen. Verkocht: Gerst; 129 ℔ Coursche *f* 190 kont. *f* 192 6/w.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 14.00 Jenever *f* 19.50. Amst. proef *f* 20.75. Alles zonder de belasting. Spoeling per Ketel *f* 1.60.

PRIJZEN VAN KOEPONS EN LOSB. OBLIGATIËN.

Metaliek	*f* 23.20	Pruissische	*f* 35
Nat. Met. Koep.	„ —,—	Spaansche	„ —
Napelsche	„ —,—	Sp. Coep per fr.	„ 3
Div. Eng. in £	„ 11 60	Hamb. Russen.	„ 35
Eng Russen	„ 11,75	Russ. in Zilv. R.	„ 26
Fransche	„ 55 25	Poolsche in fl.	„ —
Belgische	„ 55 75	Dollars	„ —

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 22 November 1859.

NEDERLAND.				
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$62\frac{1}{4}$	63
dito dito	3	„	$74\frac{11}{16}$	$74\frac{7}{8}$
dito dito	4	„	$96\frac{3}{4}$	97
Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$	„	$125\frac{1}{2}$	
BELGIE.				
Certifik. bij *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$51\frac{1}{8}$	
SPANJE.				
Obligatien	$1\frac{3}{4}$	pCt.	$32\frac{7}{16}$	$32\frac{9}{16}$
Obligatien	3	„	$43\frac{5}{8}$	
Binnenl. Schuld	3	„	$42\frac{1}{16}$	$42\frac{3}{8}$
Amortisable			11	
PORTUGAL.				
Obligatiën	3	pCt.	$43\frac{1}{2}$	$43\frac{5}{8}$
dito 1856/59	3	„	$41\frac{15}{16}$	$42\frac{1}{16}$
RUSLAND.				
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	104	$104\frac{1}{4}$
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	102	
Certifikaten 1840	4	„	$80\frac{11}{16}$	
Cert. bij *Stieglitz*	4	„	$80\frac{5}{8}$	
dito 5e Serie	5	„	90	$90\frac{1}{8}$
dito 1855 6e Serie	5	„	$99\frac{7}{16}$	$99\frac{1}{2}$
dito Adm. te Londen	3	„	$63\frac{3}{4}$	$63\frac{1}{16}$
Certifik. van Assign.	6	„	$62\frac{3}{8}$	
POLEN.				
Aand. 1835, fl. 500			$157\frac{1}{2}$	
Obligatiën	4	pCt.	$77\frac{1}{4}$	
PRUISSEN.				
Obligatiën	5	„	$101\frac{1}{2}$	$101\frac{5}{8}$
OOSTENRIJK.				
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$53\frac{9}{16}$	$53\frac{3}{4}$
Oblig. Rente Am.	5	„	$72\frac{13}{16}$	73
dito dito Nat. 1854.	5	„	$57\frac{5}{16}$	$57\frac{9}{16}$
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$28\frac{5}{8}$	$28\frac{3}{4}$
BRAZILIE.				
Geldl. 1824, £ 100	5	pCt.	$99\frac{1}{4}$	
AMERIKA.				
Venez. Oblig.	3	„	$26\frac{3}{8}$	$26\frac{1}{2}$
Grenada, Oblig.	$3\frac{1}{4}$	„	$14\frac{11}{16}$	$14\frac{3}{4}$
Mexiko, Obl.	3	„	$20\frac{9}{16}$	$20\frac{5}{8}$

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 279
de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Provinciale Staten van Utrecht.

Vervolg en slot der zitting van Dingsdag 8 *November.*

De heer *van Reede tot ter Aa*, kan zich evenmin met de vorige sprekers met het voorgestelde artikel vereenigen; ook hij ziet het nut der kaarten niet in, maar zal na hetgeen daaromtrent is gezegd, hierover niet verder spreken, Spr. wenscht alleen over de laatste alinea van het artikel een paar woorden te zeggen. In die alinea worden de renten der waarborgpenningen belast met de uitgaven die het vervaardigen der kaarten zullen beloopen. Dit acht hij onbillijk; de renten der waarborgfondsen zijn alleen verpligt de reëele ongelden te dragen. Uit de verschillende ordonnantien op de ontgronding of verveening door de Staten 's lands van Utrecht gegeven blijkt dit geheel. — In het plakkaat van 18 Augustus 1592 vindt men „dat niemand eenige landen in zal mogen steken of breken, om te slagtorven, tenzij hij alvorens voor elken mergen die hij begeeren zal in te steken voor het supportement van de jaarlijksche ongelden tot waarborg stellen of te verbinden, zal een mergen goed lands, en by gebreke van dien zal gehouden wezen, onder denzelven gerechte te consigneren, de som van vyftig gulden voor elke mergen die hy begeeren zal in te steken. — En zullen die van de voorzegde gerechte gehouden wezen dezelve sommen van penningen dadelijk op renten te doen leggen enz. *ten eynde men des nood zijnde de jaarlijksche ongelden* daaraan sal mogen verhalen, waarvoor al zoodanige hoofdsommen en jaarlijksche renten sullen wezen en blijven verbonden, enz. Dit plakkaat werd hernieuwd bij plakkaat van 11 Julij 1697 en hierin vindt men „dat men gehouden zal zijn ten genoege van schout en schepenen voor elke mergen die ingestoken sal werden ofte al reeds voor dato dezes ingestoken is te stellen en verbinden een gelyk mergen goed land tot waarborg, ofte in plaats van dien onder denzelven gerechte te consigneren eene som van één honderd gulden, ende ten regaarde aan die sulks geen van beide kan of ongenegen is te doen, en echter gaarne met veenen of slagtorven conform deze onze plakkaat soude voortvaren, dat de soodanige in plaats van de voorz. cautie of consignatie, en om daarvan ontheft te zijn zullen kunnen volstaan, mits telken reize aan handen van schout en gerechte betalende een stuiver van iedere roede slick ofte bagger in 't vierkant diese op 't veld sullen komen te leggen, te voldoen voor den afvoer van de turf van 't veld, om het provenu van dien beneffens de penningen die in plaats van verborginge geconsigneerd sullen worden, aangelegt of geëmploijeerd te worden, tot een fonds waaruit by verloop van tyde, *de reëele ongelden van de vergravene landen*, in cas van versterf onvermogen enz. zal kunnen verhaald of gevonden worden." Ook bij latere plakaten en ordonnantien is de bestemming der waarborgfondsen bepaald aangewezen, de naam zelf „waarborg" oudtijds verborgingsgeld duidt het ook aan; zij zijn de borgen voor de vergraven landen, tot betaling der reëel geheven wordende lasten; de eerste debiteur der reëele ongelden is het land; is dat verveend dan worden zijne borgen de waarborgfondsen aangesproken. Dit is de oorspronkelijke instelling der waarborgkassen en tot nu toe heeft men hare bestemming met regt geheel geëerbiedigd. De eigenaars der waarborgfondsen behoeven van hunne renten geene andere kortingen te gedoogen dan de reëele ongelden, daarvoor alléén zijn die renten aansprakelijk. De kosten die men nu ten laste der waarborgkassen wil brengen, zijn geene reëele ongelden, en daarom wil Spr. ze niet ten laste dier kassen gebragt zien.

De heer *Menso* zegt, dat hij de kaarten even onnoodig als de leggers noodig acht. Zij zouden moeten dienen om te zien of de voorlanden behoorlijk in stand gehouden worden, maar Spr. meent dat als men dat wil zien, men op het terrein zal moeten opmeten en niet afgaan op eene kaart, want al maakt men de kaarten ook nog zoo juist, gelooft Spr. toch dat een passerstreek b. v. 1250 maal vermenigvuldigd wel zoodanigen invloed kan hebben, dat men niet kan zeggen, of iemand al of niet in overtreding is. De kaart zal dus gerust kunnen blijven liggen, want zij zal geen licht kunnen geven. Men ziet bv. op de kaart eene vaart op 45 el van de verveening, maar hoe zal men nu hier blijvende kunnen zien, of de veenman binnen of buiten dien afstand gekomen is. De werkelijkheid zal altijd op het terrein zelf moeten worden opgespoord, door opmeting. Wanneer men moest hebben een legger van wat nu bestaat, en het in dien staat moest blijven, dan zou men kunnen zeggen, eene kaart kan misschien nuttig zijn om te zien of het verandering ondergaat, maar moet het alleen dienen om te zien hoe het met die 45 el staat, dan kan de kaart niets afdoen. De redenen dus, die de komm. bewogen hebben om het voorstel van Gedep. Staten wegens de kaarten niet over te nemen, zijn even afdoende tegen de kaarten door de komm. voorgedragen.

De heer *Ram* is mede geen voorstander der kaarten en zoude meenen, dat zij eer verwarring dan nut zullen aanbrengen. Spr. vereenigt zich ook volkomen met hetgeen de heer *v. Reede* gezegd heeft nopens de waarborggelden, en de door dat lid gegeven verklaring komt juist overeen met de toelichting op Spr's. voorstel tot weglating van het woord *waarborgpenningen.* Daar Spr. echter vermeent, dat of Gedep. Staten of de komm. het vervaardigen van kaarten noodig oordeelen, geeft hij in overweging in plaats van kaarten, eene beschrijving te laten maken door den opzigter over de veenderijen van de verschillende verveend wordende perceelen. De polders zijn verdeeld in blokken en de blokken in perceelen; eene beschrijving is mitsdien mogelijk. Ieder jaar ontvangt die ambtenaar een afschrift van het register der aangiften, bij vergelijking zal hij derhalve kunnen nagaan, of de voorlanden werkelijk 45 ellen breedte hebben en de legakkers tot de breedte van $4\frac{1}{2}$ el genaderd zijn. Spr. geeft dat expedient aan Gedep. Staten in overweging.

De heer *Cordes* gelooft wel degelijk, dat het voorstel nut zal aanbrengen; hij heeft hooren wijzen op den legger, maar die legger zal niet aangeven de breedte, noch de lengte, der perceelen. Op de kaart zal de breedte worden aangegeven en dan kan in volgende jaren gekonstateerd worden, of de voorlanden die breedte hebben behouden. De heer *Menso* zegt, dat zij allen 45 el breed moeten zijn; maar ware dat waar, dan ware geen kaart noodig; men wenscht juist eene kaart om te konstateren den toestand waarin thans de voorlanden zich bevinden. Men stelt zich voor om zooverre de noodzakelijkheid geene verbreiding vordert, die op hunne tegenwoordige breedte te laten. Die kaarten zullen dus eene afwisselende breedte der voorlanden aanduiden. Spr. heeft hooren gewagen van de kosten, maar hij gelooft dat die indirekt ruimschoots zullen gedekt worden. In een enkele veenderij-polder is ontdekt, dat reeds vóór 1852 4 of 5 bunders verveend zijn zonder aangifte. Slaat Spr. nu het oog op art. 11 van 't reglement van 1848 dan ziet hij, dat daarvoor gestort had moeten worden *f* 350 en *f* 175 per bunder aan waarborg- en konsignatie-penningen, eene som zijns inziens meer dan voldoende om de kosten eener kaart te bestrijden, en dit is slechts de ontvangst van eenen bunder. — Spr. heeft den heer *v. Reede* hooren zeggen, dat de kosten niet ten laste der waarborgkas mogen komen, en heeft hem tot staving daarvan uittreksels hooren geven uit oude ordonnantiën. Spr. deelt dat gevoelen niet; de kosten van het maken eener kaart behooren onder de administratiekosten, en die van de renten der waarb. penn. afgetrokken moeten worden. — Wederkeerig zal ook hij een uittreksel geven uit eene vroegere ordonn. en wel uit die van 1767 om te kunnen beoordeelen of de argumentatie van dat lid opgaat. — In art. 16 van genoemde ordonn. leest men dat voor den inleg der waarb. penningen een recepis zal worden uitgegeven rentende $2\frac{3}{4}$ % en in art. 18, dat het overschot der renten — dus de veenlieden zouden niet al de renten genieten — belegd zal worden, en dat men uit den interest daarvan zal vinden, wat voor de geabandonneerde akkers te weinig was ingelegd, en in die distrikten waar die akkers niet werden gevonden, verantwoord worden in de molenrekening. Hier heeft dus de wetgever reeds gezegd: er hebben vele misbruiken plaats, de geheele rente zal niet genoten, maar een deel der renten zal ten goede van het toenmalige geregt of van den polder komen, waaraan zooveel nadeel berokkend wordt. Hier vindt men dus door den wetgever eene solidariteit daargesteld tusschen de veenlieden, en die zich ook kwalijk laat wegdenken, zal niet aan veel den bodem worden ingeslagen. Spr. heeft den heer *Ram* hooren zeggen, dat de opzigter elk jaar een afschrift ontvangt van de opgaven der verveeningen, die zullen plaats hebben en het dus kan nazien; dat afschrift wordt echter slechts sedert weinige jaren gegeven, toen Gedep. Staten door ontdekte overtredingen tot dien maatregel gebragt zijn. Spr. komt tot de konklusie dat, zal behoorlijk gekonstateerd worden, of de voorlanden op de thans bestaande breedte worden onderhouden, er kaarten zullen moeten zijn. Spr. moet echter eene aanmerking toegeven, dat nl., zullen die kaarten authentiek wezen zij ook dienen ter visie te liggen, en daarom wenschte hij voor te stellen de bijvoeging, dat de artt. *a* en *g* hierop van toepassing zijn.

De heer *v. Reede* herinnert den heer *Cordes* dat bij het eerste rapport der kommissie was voorgesteld, nog meerdere lasten ten laste van het waarborgfonds te brengen, doch dat dit is gewijzigd, naar aanleiding van een ingediend amendement, waarop de meerderheid der komm. begreep, geen andere lasten aan de renten der waarborgfondsen te mogen opleggen dan die welke reëel geheven worden.

De heer *H. Verloren* zegt dat het waarborgfonds niet bloot is bestemd voor de zekerheid tot betaling der lands-polder- en andere lasten die reëel zijn, maar ook tot het vinden van *administratie-kosten.* Dit is in de vorige zitting aangenomen bij de wijziging van art. 17. Daaronder behooren voorzeker de kosten van kaarten, welke het veenderijbestuur noodig heeft om eene behoorlijke administratie en kontrole te kunnen uitoefenen. Wat in vroegere tijden omtrent de waarborgpenningen regtens was kan ten deze niet meer bewijzen, nu men eenmaal een veenderij-reglement heeft.

De heer *Bastert* stelt er grooten prijs op, dat de vraag hem door de komm. beantwoord is, dat nl. de kaarten om authenticiteit te verkrijgen, ter visie zullen worden gelegd. Spr. moet echter de vergadering op de daaraan verbonden moeijelijkheden wijzen en vragen of men de ingelanden, die direkt belanghebbenden zijn, de fakulteit kan toekennen, die ter visie gelegde kaarten met grond te beoordeelen. Spr. gelooft nooit. De heer *Cordes* heeft gewezen op het nut der kaarten om de heimelijke verveeningen tegen te gaan. Spr. wil daartegen alleen aanmerken, dat in eene hem bekende veenderij eene opmeting heeft plaats gehad van al de in verveening zijnde perceelen ten einde te konstateren of het aangegevene juist konform was met de afsnijding. Ook zonder kaarten kunnen dus de overtredingen gekonstateerd worden.

De heer *v. Beeck Calkoen* gelooft, dat alle Spr's. tegen het voorstel zich te uitsluitend hebben geplaatst op het standpunt, dat de kaarten moesten kunnen dienen tot het konstateren van overtredingen. De komm. heeft erkend dat dit niet het geval moet zijn. Spr. gelooft, dat men het administratief nut te veel voorbij ziet. Hij gelooft in deze plaats dat het zeer nuttig zal zijn, dat het veenderij bestuur in het opmaken der kaarten zich goed bekend moet maken met de breedte der voorlanden. Maar Spr. gelooft in de tweede plaats dat er groot nut van te wachten is in de administratieve behandeling dezer zaak. Het komt hem voor, dat niet zoo dadelijk een proces gevoerd zal worden, maar dat de meesten zich zullen laten overtuigen en dat, als aan een eigenaar gezegd wordt dat op de kaart zijn voorland zoo gevonden wordt, daarin voor hem reeds dadelijk aanleiding zal gevonden worden de zaak te overwegen, en het voor zeer waarschijnlijk te houden, dat de zaak is gelijk het bestuur medegedeelt, en daardoor juist de noodzakelijkheid van een proces zal komen te vervallen. Men moet echter ook niet vergeten, dat de gansche zaak, gelijk men haar hier behandelt, eigenlijk is, het vinden van goede policie-maatregelen tegen misbruiken. De gansche oorsprong der oude plakaten was eenvoudig op het terrein van policie, en het komt Spr. voor, dat daartoe ook de hulpmiddelen moeten gegeven worden aan hen, die met de zorg voor de zaak belast zijn. In de eerste plaats aan den opzigter der veenderijen. Spr. geeft toe, dat deze door de kaarten geene overtredingen kan konstateren, maar zij zullen dienen om er hem attent op te maken. Hij zal den vroegeren toestand met den tegenwoordigen kunnen vergelijken en daarin aanleiding vinden tot dat onderzoek, dat de zaak tot klaarheid zal brengen. Ook zal het voor Gedep. Staten een groot gerief zijn van elke veenderij kaarten te hebben. Het komt Spr. dus voor dat, als men over het nut wil spreken, men de kwestie van het te voeren proces eenigzins ter zijde moet laten, en het administratief nu meer in aanmerking nemen.

Den heer *v. d. Poll* is het met betrekking tot hetgeen de heer *Cordes* heeft gezegd omtrent de plaats gehad hebbende verveening onverklaarbaar, ten eerste dat een veenderijbestuur en de opzigter dat zouden toelaten, en ten tweede welk nut de kaarten in deze zouden aanbrengen. Heeft het plaats gehad, dan zal het wel midden in den polder geweest zijn of in dat gedeelte dat stellig wel niet in de kaart zou komen, want de voorlanden liggen meest op die plaatsen, die het drukst bezocht worden. Op verschillende wijze kunnen de voorlanden verminderen. Dan ziet men wel, dat het vroeger zoo geweest is, maar als men er gevolg aan wil geven, dan is er persoonlijk toezigt noodig en onderzoek. Men moet zich ook niet voorstellen, dat de kosten zoo gering zijn; zij zullen eenige honderden beloopen; aan de kadastrale kaarten heeft men niets; er moet opnieuw opgemeten worden. Spr. gelooft ook niet dat de waarborgpenningen voor die uitgaaf zouden mogen dienen.

Den heer *Broers* komt het voor, dat als het veenderijbestuur en de opzigter hunnen pligt doen, nauwkeurig waken, den staat der veenderijen nagaan en vergelijken met de koncessiën, daarin reeds een groote waarborg voor de goede naleving van het reglement gelegen is. Wanneer de opzigter zich met zijne schuit op den plas begeeft en zich overal vertoont, vooral daar waar men hem niet verwacht, is hij in staat alle overtredingen te kunnen konstateren. Dan zijn daartoe geene kaarten noodig. Ontbreekt bij het bestuur en den opzigter de zorg om te doen wat zij moeten doen, dan zullen die kaarten toch niets baten. Men moet, meent Spr, in deze niet uit het oog verliezen, dat de meeste tegenstanders der kaarten mannen van ondervinding in deze zaak zijn, en dan moet Spr. vragen of het zonder gewigt is, dat juist zij, die met veenderijzaken bekend zijn, zich er tegen verklaren?

De heer *v. Beeck Calkoen* meent dat de stelling dat de kaarten niet van nut zouden zijn als het er op aankomt, plaatselijke gesteldheden te kennen,

ieder zoo paradoxaal zal voorkomen, dat zij van geen invloed kan zijn.

De heer *Cordes* had niet het woord gevraagd, ware het niet dat een ambtenaar der provincie en die zich hier niet kan verdedigen ter sprake ware gebragt, doordien de heer *Broers* zegt, dat misbruiken onmogelijk zijn als de opzigter zijn pligt doet. Ged. Staten meenden niet, dat verveeningen konden plaats hebben zonder medeweten van het veenderijbestuur. Nadat echter het tegendeel ontdekt is, is door gedep Staten aanschrijving gedaan, om aan den opzigter jaarlijks op te geven wat verveend zal worden. De heer *Broers* zegt, dat als de opzigter zich met zijne schuit op den plas begeeft bij de overtredingen kan ontdekken. Hij moet hier opmerken dat die ambtenaar geen toegang tot de registers heeft om de betaling te verifiëren, en dat wanneer hij zich op de veenplassen vertoont veelal van alle windstreken seinen worden gegeven en men de wederregtelijke verveeningen staakt tot dat hij vertrokken is.

De heer *Broers* zegt, dat de heer *Cordes* zich zeer vergist, als hij meent dat Spr. iets gezegd heeft ten nadeele van den tegenwoordigen opzigter. Spr. heeft alleen gezegd, dat als het bestuur en de opzigter hun pligt betrachten, er volstrekt geen behoefte aan kaarten is. De heer *v. Beeck Calkoen* op het paradoxe der geopperde stelling wijzende, heeft die stelling te algemeen genomen. Spr. heeft niet gezegd in het algemeen dat het onnoodig is kaarten te maken, om den toestand van het land te kennen, maar wel voor het oogmerk dat men hier bedoelt. De komm. heeft volstrekt niet aangetoond, dat er eenig nut uit zou voortvloeijen.

In stemming gebragt wordt het voorstel met 21 stemmen tegen die der HH. *Cordes*, *H. Verloren*, *v. Tuyll v. Zuylen*, *G. J. Verloren*, *Metelerkamp*, *de Beaufort*, *v. d. Poel*, *Bosch*, *v. Beeck Calkoen* en *Boer* verworpen.

De heer *Bastert* stelt namens de komm. voor, achter het aangenomen voorstel no. 34 een nieuw artikel te voegen van den volgenden inhoud. „De bepalingen van art. *a* tot *g* zijn niet toepasselijk op de gedeelten der Tienhovensche en Maarsseveensche polders tot welker droogmaking koncessie verleend is bij koninklijk besluit van 22 Januarij 1858 No. 91." Tot toelichting zegt Spr., dat het tot droogmaking bestemde gedeelte der Tienhovensche en Maarsseveensche plassen door de verkregen koncessie niet onttrokken is aan de bepalingen van het veenderij-reglement. Wanneer dus door de Staten omtrent het opmaken van den legger geen uitzondering gemaakt werd, was die opmaking ook hier verpligtend.

De heer *v. d. Poll* acht het veel geregelder dat de komm. voor de droogmaking zich daartoe aan Gedep. Staten aanmelde. Zonder dat de droogmakerij nog aangevangen is die bepaling te maken, acht hij voorbarig.

De heer *Ram* merkt aan, dat de droogmaking der Tienhovensch-Maarsseveensche plassen reeds is aangevangen.

De heer *Bastert* gelooft niet, dat Gedep. Staten bevoegd zouden zijn vrijstelling te verleenen van de bepaling van eenig artikel, waartoe de Staten zonder uitzondering besloten hebben. Wat den aanvang der droogmakerij betreft, die heeft reeds plaats gehad en zijn reeds 30 à 40 menschen met het leggen van dijken bezig.

De heer *v. Reede* heeft niets tegen het verleenen der vrijstelling van deze bepalingen aan de Tienhovensch-Maarseveensche droogmakerij, maar acht het minder wenschelijk eene uitzondering voor *één* polder in een algemeen reglement op te nemen. Het kan zich voordoen dat later nog andere polders worden droog gemaakt. Spr. zou daarom beter achten een nieuw artikel in te lasschen, waarbij aan Gedep. Staten de bevoegdheid wordt gegeven, bij droogmaking vrijstelling te verleenen.

De heer *Cordes* zou dit zeer ondersteunen.

De heer *Menso* meent, dat men zich van alle specifikatiën moet onthouden, en daarom zou Spr. het beter achten te bepalen dat Gedep. Staten zoo het noodig is vrijstelling zullen kunnen verleenen.

De komm. verklaart het voorstel in te trekken voor dat van de heer *v. Reede*, dat op eene aanmerking van den heer *v. Beeck Calkoen* aldus gewijzigd wordt, „Gedep. Staten zijn bevoegd om bij verkregen koncessie tot droogmaking, vrijstelling van de bepalingen van deze artikelen te verleenen."

De heer *Bastert* merkt aan, dat nog eenige wijziging in de redaktie zal noodig zijn, daar Gedep. Staten geen koncessie tot droogmaking verkrijgen.

De heer *v. Beeck Calkoen* stelt voor te lezen: „De bepalingen van artt. *a* tot *g* zijn niet toepasselijk op veenderijen tot welker droogmaking koncessie is verleend."

De heer *v. Reede* kan zich hiermede vereenigen, maar geeft in bedenking of het niet beter ware te lezen *is of zal worden verleend.*

De heer *v. d. Poll* zou het gevaarlijk vinden nu reeds die opheffing op te nemen.

De heer *Cordes* meent, dat men zich zal moeten bepalen tot het voorstel van den heer *v. Beeck Calkoen*, daar men anders ook vrijstelling zou verleenen, voor elken polder die welligt eens drooggemaakt zou kunnen worden.

Het nieuw artikel wordt alsnu zonder omvraag aangenomen, gelijk het door den heer *v. Beeck Calkoen* is voorgesteld.

Voorstel no. 3?. In art. 46 wordt achter het woord „Woudenberg" ingevoegd: „als vallende de verveening in „die gemeenten in de uitzondering, bedoeld bij art. 1 en 5 „van het koninklijk besluit van 17 Februarij 1819 (Staats-„blad n°. 6)."

De heer *Schas* stelt voor de gemeente Zeist ook op te nemen, onder de gemeenten in dit artikel genoemd; Spr. gelooft dat de weglating dezer gemeente slechts eene omissie is, daar de hooge veengronden onder Zeijst volmaakt in denzelfden toestand verkeeren als de veengronden onder de Bilt; welligt dat de komm. nu zij met deze omstandigheid bekend is, bereid zal zijn deze wijziging over te nemen.

De heer *Cordes* vraagt of Ewijkshoeve tot de gemeente Zeist behoort.

De heer *Schas* beantwoordt dit bevestigend.

De heer *Bastert* geeft in bedenking, of dit kan geschieden, met het oog op de bepaling van het kon. besluit van 1819. Spr. weet niet juist wat met de reeds uitgezonderde gemeenten is gebeurd, maar wel dat het iets anders is dat de koning de uitzondering toestaat, bedoeld bij art. 5 van genoemd besluit, dan dat de koning goedkeurt eene provinciale verordening. Heeft er nu met de opgenomen gemeenten eene uitzondering bij afzonderlijk kon. besluit plaats gehad, dan gelooft Spr. niet dat de Staten tot de bijvoeging bevoegd zijn.

De heer *Menso* geeft lezing van een besluit des konings van den 30 Aug. 1835 n°. 25 waaruit blijkt, dat door Gedep. Staten ingevolge het besluit van den 17 Febr. 1819, Stbl. n°. 6 een verslag is ingezonden omtrent den staat der veenderijen, vergezeld van een ontwerp-reglement op dezelve veenderijen, en welk reglement bij gemeld besluit van 30 Aug. 1835 is goedgekeurd, alwaar bij art. 38 gelezen wordt: „Tot het uit de hooge gronden ten noordoosten en „ten oosten der provincie, steken van veenstukken „en tot het baggeren zal door de eigenaren vooraf „de vergunning van Gedep. Staten moeten zijn verkregen." Gedep. Staten hebben dus overeenkomstig art. 5 van het besluit van 1819 het toezigt op het steken van veenstukken en op het baggeren in de hooge gronden, bedoeld bij art. 38, alle genoemd ten noordoosten en ten oosten van de provincie, en dus door den koning in de uitzondering begrepen. Zeist ligt oostwaarts van de Bildt, de Bildt is uitgezonderd, en dus ook zeker Zeist.

Het voorstel wordt alsnu zonder omvraag aangenomen, nadat ook de gemeente Zeist is opgenomen.

No. 37, 38 en 39 worden zonder omvraag aangenomen.

Voorstel n°. 40. In art. 63 achter de woorden „verleend „zijn, worden" in te lasschen: „zoo lang deze niet door „de Staten onder goedkeuring des konings zijn ingetrok-„ken, en."

De heer *v. d. Poll* meent dat dit voorstel nog al diep ingrijpt, daar het gevaar bestaat dat bijzondere vergunningen ieder oogenblik kunnen worden ingetrokken.

De heer *Bastert* zegt dat in de zomer-zitting door Gedep. Staten is ingebragt een ontwerp tot intrekking der vergunning. tot vervoer van bovengrond van Breukeleveen naar Tienhoven en omgekeerd. De komm. heeft zich met de zienswijze van Gedep. Staten vereenigd, maar is tevens van oordeel, dat als men bij deze herziening art. 63 onveranderd laat, eenige tegenspraak ontstaat tusschen de woorden van het art. en de intrekking van zoodanige vergunning, zoodat zij alleen bedoelt de mogelijkheid der intrekking van zoodanige vergunning op te nemen. Verder moet Spr. zeggen, dat de komm. volstrekt niet bedoelt, deze of gene vergunning te doen intrekken. Of het in het artikel staat of niet, die de vergunning verleend heeft houdt toch de bevoegdheid haar in te trekken.

Met 31 stemmen tegen die van den heer *v. d. Poll* wordt het voorstel onveranderd aangenomen.

De heer *v. Bel* zou, nu de voorstellen der komm. zijn afgehandeld, in overweging geven, of het niet wenschelijk ware nog een nieuw artikel op te nemen. In de vorige zitting heeft men gehoord, dat op één artikel geene strafbepaling was gesteld. Spr. heeft het reglement nagegaan en heeft nog meer artikelen gevonden die de poenale sanktie misten. Het zou hem wenschelijk voorkomen, daartegen door eene algemeene bepaling aan het slot van het reglement te gemoet te komen, en daarom stelt hij voor, de volgende bepaling op te nemen: „Het niet voldoen aan eenige verpligting in dit reglement aan de eigenaars of verveeners opgelegd, wordt, wanneer daartegen bij de afzonderlijke artikelen geen straf is bedreigd, gestraft met eene geldboete van *f* 10 tot *f* 75."

De heer *Bastert* zegt, dat in de gevallen door den heer *v. Bel* bedoeld, bepaald is dat Gedep. Staten ten koste der eigenaars de zaken zullen doen herstellen. Spr. acht dat straf genoeg, daar zij het zelven toch goedkooper kunnen doen. Spr. kan zich echter op het oogenblik niet op het standpunt plaatsen om het geheele reglement te overzien en te beoordeelen of deze wijziging noodzakelijk is.

De heer *v. Bel* erkent, dat dit moeijelijk is en geeft daarom in overweging zijn voorstel aan de komm. te verzenden tot nader onderzoek.

Hiertoe wordt zonder omvraag besloten.

Aan de orde is alsnu de beraadslaging betreffende de konklusie van het rapport nopens het ontwerpbesluit tot intrekking eener in 1792 verleende vergunning tot vervoer van bovenaarde van Breukeleveen naar Tienhoven en omgekeerd.

De heer *Ram* zou wenschen dit voorstel aan de komm. te renvoijeren, naar aanleiding van zijne reeds voorloopig aan de komm. medegedeelde bedenkingen.

De heer *Bastert* merkt hierop aan, dat het duidelijk is, dat wegens de droogmakerij van Tienhoven geen bovengrond meer zal worden vervoerd naar Breukeleveen. Wierd de bepaling niet ingetrokken dan ware het tegenovergestelde mogelijk. Breukeleveen zou derhalve wel bovengrond kunnen uitvoeren, maar niet ligt in de gelegenheid komen om in te voeren. Als lid der Staten kan men echter niet alleen de belangen der droogmakerij voorstaan. Daarbij, de komm. tot droogmaking zou die aarde moeten aankoopen, en dan gelooft Spr., dat zij even goed met eene kleine opoffering het zand kan krijgen van het eind van het kanaal. Spr. zegt dat echter ook in deze eene meerderheid en eene minderheid is. Hij weet nl. niet waartoe dat geleibiljet noodzakelijk is; zoolang men op het kanaal vaart is het vervoer niet beboetbaar; is men eenmaal binnen Tienhoven dan behoeft het biljet niet meer vertoond te worden, het oogenblik zou dus moeten worden waargenomen, dat men de bruggen passeert. Bovendien zal het zeer moeijelijk zijn, want het veenderijbestuur dient dan wel halfweg zitdagen te houden tot afgifte der biljetten. Spr. stelt dus voor, die woorden weg te laten.

De heer *Ram* zal, daar zijn voorstel om deze aangelegenheid door de komm. in nadere overweging te doen nemen, geen ingang vindt, zijne bezwaren in het midden brengen. Naar sprekers meening zoude de bovengrond uit den Breukeleveen-polder zeer geschikt gebruikt kunnen worden tot de voorgestelde bedijking van de Tienhovensch-Maarssenveensche plassen, en bijaldien deze meening juist is, ziet Spr. geen reden om de reeds gedurende zoovele jaren verleende koncessie in te trekken. De vereeniging tot droogmaking der Tienhovensche-Maarssenveensche plassen erlangt geen provinciaal subsidie, en door de intrekking dezer koncessie zal men zonder twijfel gemelde vereeniging in het verkrijgen van genoegzamen bovengrond, zeer bemoeijelijken. — Ten aanzien der kontrole tot handhaving der voorgestelde bepaling merkt Spr. op, dat deze ondoenlijk zal zijn; dat men eerder het sprokkelen van hout door eene dergelijke verpligting om van een geleibiljet voorzien te zijn zoude kunnen tegengaan, dan om eene behoorlijke kontrole over het vervoer van bovengrond te houden. — Bij aanneming dat voor het vervoer van 10 schouwen bovengrond een geleibiljet is afgegeven, vraagt Spr. hoe men, zonder bij de plaats van aflevering aanwezig te zijn, zal kunnen nagaan of de persoon die van het Tienh. kanaal gebruik maakt zijne tiende, negende of elfde schouw vervoert. — Naar sprekers oordeel zou iedere schouw dan door een geleibiljet gedekt moeten worden en diensvolgens de administratie wegens het groot aantal van schouwen dat vervoerd zal worden zeer bemoeijelijkt worden.

De heer *Cordes* geeft wel toe, dat geen aarde van Tienhoven zal worden vervoerd naar Breukeleveen, maar geenszins het omgekeerde. De heer *Bastert* heeft aangevoerd dat men goedkooper zand kon krijgen aan het eind van het Tienhovensche kanaal; maar dat betwijfelt Spr., want een schuit zand kost toch wel meer dan 50 cents. Daarbij komt nog, dat zoo de ring om de droogmakerij verhoefslaagd wordt, het aan den eigenaar in de Tienhovensche droogmakerij, die tevens grondeigenaar in Breukelveen is, veel voordeeliger zal uitkomen, zijn bovenaarde uit Breukeleveen tot aandamming van zijn hoefslag in Tienhoven te gebruiken, dan daartoe van elders specie te moeten aankoopen.

De heer *Ram* vraagt welk nadeel er in zal bestaan, dat door de veenlieden van Breukeleveen naar Tienhoven bij voortduring bovengrond zal worden vervoerd.

De heer *Cordes* wijst op het belang voor iederen veenpolder om zijne aarde te behouden voor de te maken werken.

De heer *Bastert* heeft niet gezegd, dat het zand goedkooper ware te krijgen, maar dat de komm. voor de droogmaking zich dan zal getroosten dat te gebruiken.

Het amendement van den heer *Bastert* alsnu verworpen zijnde met 24 stemmen tegen die der HH. *Bastert*, *v. d. Poll*, *H. Verloren*, *v. Tuyl v. Zuylen* *Ràm*, *Vos*, *Schas* en *de Kock*, wordt dat voorstel aangenomen met 26 stemmen tegen die der HH. *Ram*, *Bastert*, *v. Tuyl v. Zuylen*, *v. d. Poll*, *Vos*, en *de Kock*.

Omtrent het tweede verzoek der vereeniging tot droogmaking der Tienhovensche Maarsseveensche plassen, tot afscheiding der waterbrieven van den ondergrond in geval van droogmaking, reeds beslist zijnde door de aanneming van het zevende voorstel der komm. voor de wijziging van het veenderij reglement, is heden niets meer aan de orde en gaat de vergadering uiteen tot Donderdag ten elf ure.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.